

ONVOORZICHTIGE KRITIEK. *)

door

P. J. J. COEBERGH.

Niet alleen in de 1.1. Maart-vergadering, maar reeds in verschillende voorgaande vergaderingen heeft het mij en ook eenige collega's onaangenaam getroffen, dat inhoud en toon der discussies ontaarden in scherpe critiek. Het komt mij gewenscht voor' dit gevoelen van verschillende leden niet alleen onderling te uiten buiten de vergadering, maar eens officieel hier uit te spreken. Het kan zijn dat de bedoeling der debaters goed is, dat aan hun betoog louter waarheidsliefde ten grondslag ligt, toch kan in het betoog de toon en bedoeling van afbreken uitgeschakeld worden, meer nóg, men kan trachten het betoog zóó in te richten, dat zonder aan de waarheid te kort te doen, het geheel in opbouwenden geest gezegd wordt.

Het is op z'n minst genomen onvoorzichtig op bedoelde wijze te discussieeren, daar het ontmoedigend werkt, vooral op de jongere sprekers. Stelt een discussiant zijn rijpe ervaring of groote kennis ter leering van anderen, dan bedenke hij wel op welke wijze dat te doen is zonder te ontmoedigen. Alleen al omdat de ervaren practici of de goed onderlegde theoretici heel goed weten, dat zij slechts door moeite en vlijt die ervaring hebben verkregen, mogen zij de moeite en vlijt bij anderen niet dooden. Ook in een ander opzicht is het onvoorzichtig op afbrekend-kritische wijze de sprekers aan te vallen, want het zal er toe leiden, dat uitsluitend de wetenschappelijk en practisch zeer sterk staande in het publiek kunnen optreden. Voor hun hoogstaande en zeer gewaardeerde voordrachten is ieder lid zeker dankbaar, maar er zijn ook vele leden, die minder sterk staande in wetenschap en praktijk, toch wel eens eenvoudige,

*) Voordracht gehouden voor het Ned. Tandheelk. Genootschap, op 8 Oct. 1920.

nuttige zaken hebben mede te deelen, welke zij nu, uit vrees voor scherpe beoordeeling maar achterwege houden. Er zijn ook vele leden die beslist veel belang stellen in kleine practische mededeelingen of demonstraties, omdat zij daarmee direct hun voordeel kunnen doen in de praktijk. De programma's moeten voor „elck wat wils" bevatten, daar toch allen er prijs op stellen, dat de vergaderingen door een zoo groot mogelijk aantal leden met opgewektheid bijgewoond worden.

Ik waag het dan nu ook maar U eene eenvoudige mededeeling uit de ervaring te doen.

SECUNDAIRE PULPITIS.

Wanneer door foutieve occlusie een of meer tanden, zelfs niet carieuse, gedurende meerdere jaren overdruk ondervinden, dan worden deze elementen bewegelijk in de alveole. Dit is een feit wat men geregeld in de praktijk kan constateeren. Het gevolg van dezen overdruk en bewegelijkheid is een irritatie van het periodontium en periost met een daaruit volgende hyperaemie van deze weefsels. Deze toestand wordt door den bezitter waargenomen, omdat langzamerhand gevoeligheid of pijn bij gebruik ontstaat, welke een min of meer belangrijke functiestoornis teweegbrengt. Nu komt er een groot aantal van deze gevallen voor, waarbij de lijder ook klaagt over uitstralende pijnen in het trigeminus-gebied.

Algemeen wordt aangenomen, dat de periodontitis of perionitis niet of hoogst zelden vergezeld gaan van uitstralende pijnen. Daarom kunnen wij veilig constateeren, dat de uitstralende pijnen bij de onder bespreking genomen gevallen van de pulpa moeten uitgaan. De pulpa moet hierbij in hyperaemie of ontsteking geraken tengevolge van de hyperaemie van het periodontium of door de aanhoudende abnormale bewegingen van de tand, waarschijnlijk echter door beide oorzaken te samen. Ik bestempel deze aandoening waarschijnlijk juist met den naam van secundaire pulpitis.

Dat deze vorm van pulpitis dezelfde stadia doorloopt als die

tengevolge van infectie door caries, is mij in een groot aantal gevallen gebleken. Bij het openen van tanden, die wegens losstaan en pijnlijkheid geëxtraheerd werden, vertoonde de pulpa meestal een vorm van ontsteking, zelfs heb ik dikwijls abscesses gevonden in de kroonpulpa, terwijl caries daarvan de oorzaak niet kon zijn.

Klaagt nu een patient over uitstralende pijnen in het trigeminus-gebied en vindt men geen directe oorzaak in carieuze tanden, dan dient men ook te onderzoeken of losstaande tanden de oorzaak kunnen zijn.

Het is mij bij ervaring gebleken, dat aan deze gevallen te weinig aandacht geschonken wordt, want ik heb er meerdere onder de oogen gekregen, waar de klacht der uitstralende pijnen zeer langen tijd, zelfs jaren had bestaan en daartegen geen afdoende behandeling was ingesteld.

Om deze reden heb ik gemeend even uw aandacht te mogen vragen voor dezen vorm van pulpitis.

De prognose is voor de losstaande tanden, die ziekteverschijnselen gaan vertoonen in 't algemeen niet gunstig. Nadat de lijder, met pijn-vrije tusschen-poozen, eenige malen functiestoornis heeft ondervonden, ontstaat de ontsteking van het periodontium en periost met abscesvorming. Zoolang nog slechts de hyperaemie en gevoeligheid bij druk bestaan, kan men vaak een gunstige wending verkrijgen door applicatie van tinct. jodii en afslijpen van den zieken tand en zijn antagonisten.

Indien deze toestand echter voortschrijdt dwingen ontsteking en abscesvorming meestal tot verwijdering van het zieke element. Daar echter, zooals reeds gezegd, de hyperaemie van het periodontium, begeleid door uitstralende pijn vanwege de pulpa, maanden en jaren kan bestaan, zonder dat het proces voortschrijdt tot ontsteking en abscesvorming, moeten wij zeker ook eene therapie daartegen kunnen instellen. Deze kan eenvoudig bestaan in verwijdering van het zieke element.

Doch voor hen, die uit de praktijk de pulpa-behandeling nog niet hebben verbannen, kan ik aanbevelen om de zieke tand te trepaneeren en de pulpa, op de voor ieder persoonlijke wijze,

onschadelijk te maken. Eigenaardig genoeg, maar met klem kan ik U verzekeren, dat het gevolg dan niet alleen is, dat de uitstralende pijn verdwijnt, doch de gevoeligheid van het periodontium wordt geringer of verdwijnt geheel, waardoor de tand haar functie weer kan verrichten.

Een literatuur-overzicht heb ik U korthedshalve niet gegeven. Met het gesprokene beoogde ik alleen eene ervaring uit de praktijk mede te deelen, welke U misschien van nut kan zijn.